

Redactioneel

Lex Special

Mr. M.N. (Marlon) Boeve*

Op 16 juni 2017 houdt prof. mr. drs. F.C.M.A. Michiels zijn afscheidsrede aan de Universiteit Tilburg. Hij sluit daarmee een lange wetenschappelijke carrière af, waarin hij van grote betekenis is geweest voor het bestuursrecht, meer in het bijzonder het handhavingsrecht en het omgevingsrecht. Vanzelfsprekend kan dit afscheid niet onopgemerkt voorbijgaan. Met veel plezier heeft de redactie dit nummer samengesteld, dat geheel in het teken staat van het wetenschappelijke werk van Lex Michiels. Vele auteurs wilden graag een bijdrage leveren aan deze ‘Lex Special’. Het is dan ook een bijzonder dik nummer geworden.

Lex heeft vanaf de start tot eind 2006 deel uitgemaakt van de redactie van dit tijdschrift. De laatste jaren als voorzitter, als opvolger van Joost van Geest. Hij was een van de drijvende krachten en besteedde veel tijd en energie aan zowel de organisatie als de inhoud van het tijdschrift. Hoewel ik Lex al kende uit de universitaire wereld, werkte ik voor het eerst met hem samen in de redactie. Mij staan vooral bij de plezierige sfeer in de redactie onder zijn leiding, de nauwkeurigheid waarmee hij altijd alle artikelen van opbouwend commentaar voorzag en zijn goed gevoel voor nieuwe ontwikkelingen in het omgevingsrecht die bespreking verdienden in dit tijdschrift.

In zijn redactionele bijdragen besteedde hij aandacht aan de grote wetgevingsprojecten op het terrein van het omgevingsrecht en was hij daarover ook kritisch. Zo schreef hij in zijn redactioneel in de eerste aflevering van 2003 over de herijkingsoperatie van het toenmalige ministerie van VROM, die moest voorzien in vereenvoudiging en waar mogelijk sanering van bestaande VROM-regelgeving:

‘Dat er te veel VROM-regelgeving zou zijn, is een onbewezen en ongenueanceerde vooronderstelling. Regelgeving is soms onontbeerlijk.’

En in zijn redactioneel in nummer 4 van 2006, zijn laatste nummer, een Wabo-special:

‘Het Wabo-project doet denken aan een schip dat met volle kracht voorwaarts koerst (die VOC-mentaliteit, weet u wel?) zonder dat vooraf de vaarroute is verkend, de klippen in kaart zijn gebracht en een weersvoorspelling is gevraagd. Met zo’n schip de volle zee op gaan, getuigt van lef, maar ook wel een beetje van onbezonnenheid. Te vrezen valt echter dat het *point of no return* al is gepasseerd. Laten we er dan maar het beste van hopen.’

Ook over de Omgevingswet heeft Lex reeds het nodige geschreven. Aan dit grote wetgevingsproject zal hij voortaan niet meer als wetenschapper aandacht besteden, maar gelukkig zal hij als staatsraad een rol kunnen vervullen bij het beantwoorden van de ongetwijfeld vele rechtsvragen die deze nieuwe wet oproept.

Redactieleden, oud-collega’s en ‘omgevingsrechtvrienden’ uit de praktijk hebben een bijdrage geleverd aan deze Lex Special. De bijdragen geven zowel een mooi beeld van de onderwerpen waarmee Lex zich in zijn wetenschappelijke werk heeft beziggehouden als een vooruitblik op onderwerpen waarover hij mogelijk als staatsraad nog knopen zal moeten doorhakken. Dit nummer start met een bijdrage van *Frank Groothuise* en *Henk de Vries*, waarin zij aan de hand van jurisprudentie verkennen of de burgerlijke rechter mogelijk meer materiële rechtsbescherming bij bestemmingsplangeschillen kan bieden dan de bestuursrechter. Daarbij kijken zij niet alleen naar het verleden en heden, maar ook naar de toekomst. Zij betogen dat als onder de Omgevingswet meer globale omgevingsplannen worden vastgesteld, de

* Mr. M.N. Boeve is als universitair docent verbonden aan het Utrecht Centre for Water, Oceans and Sustainability Law (UCWOSL) van de Universiteit Utrecht en is tevens redactielid van dit tijdschrift.

burgerlijke rechter wel eens een effectievere rechtsbescherming aan gehinderden zou kunnen bieden. Voor Lex als staatsraad ligt hier volgens de auteurs een schone taak om door een meer indringende toetsing van dergelijke globale omgevingsplannen hier de scherpe kantjes van af te slijpen. *Hans Woldendorp* behandelt in zijn bijdrage de handhaving van de asbestregelgeving. Deze regelgeving behoort volgens de Rekenkamer tot de slechtst nageleefde regelgeving. Lex heeft altijd veel aandacht besteed aan toezicht en bestuursrechtelijke handhaving en onderzoek gedaan naar de praktijk daarvan. Woldendorp gaat vanuit de invalshoek van de wetgevingsjurist in op de vraag of integratie van de versnipperde regelgeving iets kan bijdragen aan een betere handhaving. *Henk Gierveld* heeft Lex Michiels voor het eerst ontmoet bij een evaluatieonderzoek van de Tracéwet, dat Lex uitvoerde voor de toenmalige ministeries van VenW en VROM. In zijn bijdrage gaat hij in op de relatie tussen het tracébesluit en het leerstuk van voorwaardelijke verplichtingen en handhaving. Hierbij bespreekt hij de Echtheid-jurisprudentie en kijkt hij vooruit naar de regeling in de Omgevingswet. *Chris Backes* stelt de Utrechtse oratie van Lex uit 2001 'Kleur in het omgevingsrecht' centraal. In deze oratie ging Lex in op de relatie tussen het ruimtelijkeordeningsrecht en het milieurecht en stelde de vraag of wij niet naar een integrale omgevingswet zouden moeten en wat de kleur daarvan zou moeten zijn. Backes gaat in op de vraag welke kleur de Omgevingswet heeft gekregen. Is er sprake van een grijsbruin mengsel of van een kleurrijk schilderij? Ook *Jan van den Broek* gaat in op de Omgevingswet. Aan de hand van een bespreking van de regeling over milieubelastende activiteiten in deze wet en de bijbehorende uitvoeringsregelgeving laat hij zien dat er nog veel vragen zijn te beantwoorden door Lex als 'godfather aan de Kneuterdijk'. *Aletta Blomberg* gaat in op de opmars van de bestuurlijke boete in het omgevingsrecht. Lex heeft met zijn wetenschappelijke werk in belangrijke mate aan deze opmars en de 'route' van die opmars bijgedragen. In haar artikel laat zij zien dat de bestuurlijke boete steeds meer voet aan de grond krijgt in het omgevingsrecht. *Gerrit van der Veen* sluit dit nummer af met een bijdrage over de Omgevingswet en het privaatrecht. Hij belicht daarbij drie privaatrechtelijke onderwerpen: het stellen van regels via het privaatrecht, het privaatrechtelijke kostenverhaal en de privaatrechtelijke handhaving. Van der Veen concludeert dat Lex in zijn rol als staatsraad deze drie privaatrechtelijke instrumenten inhoudelijk niet zal kunnen beoordelen. De Omgevingswet zal echter meer dan voldoende publiekrechtelijk nieuws brengen om Lex uit te dagen.

We zullen Lex Michiels missen in de wetenschappelijke wereld. Wij wensen hem alle goeds!

Inhoud Lex Special

Deze speciale uitgave van het Tijdschrift voor Omgevingsrecht bevat artikelen die deel uitmaken van een reeks die is gewijd aan het afscheid van Lex Michiels van de bestuursrechtswetenschap in het algemeen en van Tilburg University in het bijzonder. De bijdragen uit deze reeks verschijnen op of kort na 16 juni 2017, de dag waarop Lex Michiels zijn afscheidsrede houdt in de aula van Tilburg University. De verschillende bijdragen uit deze reeks worden geplaatst in diverse tijdschriften waarin Lex Michiels in het verleden heeft gepubliceerd of waarmee hij inhoudelijke affiniteit heeft: AB Rechtspraak Bestuursrecht, JBplus, Nederlands Tijdschrift voor Bestuursrecht, Tijdschrift Milieu en Recht, Tijdschrift voor Omgevingsrecht, Tijdschrift voor Bouwrecht en Tijdschrift voor Milieurecht. Centraal in deze bijdragen staan actuele vraagstukken op het terrein van het handhavingsrecht, het omgevingsrecht en het bestuursrecht in het algemeen, telkens gekoppeld aan het werk van Lex Michiels. Wij zijn de uitgevers, redacties en auteurs dankbaar dat zij op deze bijzondere wijze hun medewerking hebben willen verlenen aan het markeren van het afscheid van Lex Michiels en spreken de hoop uit dat de afzonderlijke artikelen een waardevolle bijdrage vormen aan het bestuursrechtelijke debat, zoals het werk van Lex Michiels dat in het verleden ook altijd heeft gedaan.

Namens het afscheidscomité,
Jurgen de Poorter en Johan Wolswinkel